

maximum gaan er al wat mensen in de anonimiteit van de groep en van onze radar kunnen verdwijnen. Maar 30 gezinnetjes is al een leuk ecodorpje met veel mogelijkheden. (En allicht kan je dus digitale contacten boven dat aantal niet onder de noemer 'Vrienden' catalogeren. Digi-vrienden worden steeds meer avatars, spookbeeldjes die meteen weg zijn als je de schakelaar uit zet.)

Biologe Lynn Margulis stelde in 1967 al dat niet competitie, maar samenwerking tussen verschillende micro-organismen de evolutie naar complexe organismen mogelijk maakte. Michael Tomasello (Max Planck, Leipzig) bestudeerde de evolutietheorie van menselijke samenwerking (2013).

Zijn conclusie, die Darwin eigenlijk ook al omschreef, luidt: (survival:) Cooperation not competition is instinctive. Onze voorouders moesten elkaar op de vlakten tolereren en (om beurt) buit delen. Ze overleefden door samenwerking. Samenwerking verdient gelijke beloningen. Zo konden stammen groeien. Ook jonge kinderen (3 jaar) delen nog onvoorwaardelijk eerlijk.

Doorgetrokken naar de 21ste eeuw: coöperaties zullen beter functioneren dan hiërarchisch gestructureerde bedrijven die werken voor buitenstaanders – aandeelhouders of dure CEO's. Kies dus voor coöperatie i.p.v. competitie.

Een onderzoek (ik vermoed dat het kwam uit Scott E. Page (Princeton 2008) The difference: How the power of diversity creates better groups, firms, schools and societies.) vergeleek leken en experten die zowel individueel als in groep, per soort en gemengd, beslissingen moesten nemen. De opvallende conclusie was dat grotere groepen altijd beslissingen namen die op termijn kwalitatief veel beter en intelligenter waren, los van het feit of -en hoeveel experts erbij waren. Omdat ze vanuit hun individuele verschillen en eigenheid met veel meer verschillende aspecten rekening hielden.

♪ *'Expert: iemand die zich mag vergissen wat de hoofdzaak betreft, op voorwaarde dat de details onbetwistbaar juist zijn.'* Julien De Valckenaere

Eigenlijk zijn we dus gedoemd om samen te werken en -te leven. Hoe zouden we ons anders ook kunnen voortplanten...

Volgens bioloog Dirk Draulants verdraagt een sociaal systeem in het dierenrijk slechts 15% profiteurs. Mensen zullen ook wel dieren zijn?

In een kalkstenen grot (Oost-Kalimantan, Borneo) werd in 2020 een 31.000 jaar oud skelet ontdekt (dus van lang voor landbouwperiode). De linkervoet was vakkundig verwijderd toen het nog een kind was. Dit getuigt van veel gemeenschapszin en zorg.

(*) Met in mijn achterhoofd filmpjes van aapjes die elkaar helpen, en zelfs een leeuw die een antilopenjong 'adopteert', vind ik dat altruïsme of moederliefde niet volstaan om

van beschaving te spreken. Bij gebrek aan een voor mij goede definitie van beschaving maak ik daarvan: waarden en normen die groepsleden en generaties hanteren om het samen beter te hebben. (Om te vermijden dat bv. koloniale of elitaire uitbuiters kunnen claimen dat ze beschaving brengen.)

♪ *Beschaving: dun laagje wegschrapen voor een mooiere look. HL*

Keizer Frederik II von Hohenstaufen (1194-1250) voerde een experiment uit op zes baby's om te weten hoe hun taalontwikkeling zou verlopen als ze zonder taalcontact geïsoleerd werden. Ze kregen eten en verzorging. Maar verder geen menselijke interactie. Het droeve resultaat: alle baby's stierven al snel.